

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ
MEKTEPKE SHEKEMGI HÁM MEKTEP BILIMLENDIRIW
MINISTRILIGI QÁNIGELESTIRILGEN BILIMLENDIRIW
MÁKEMELERI AGENTLIGI JANÍNDAGÍ PEDAGOGIKALÍQ
SHEBERLIK HÁM XALÍQARALÍQ BAHALAW
ILIMIY-ÁMELIY ORAYÍ**

**QARAQALPAQ (MÁMLEKETLIK) TILI
BILIMLENDIRIW BAĞDARÍNAN KÁSIPLIK
SERTIFIKATLAW TEST TAPSÍRMALARÍ
SPECIFIKACIYASÍ**

Tashkent – 2026

QARAQALPAQ (MÁMLEKETLİK) TILI BAĞDARINAN KÁSIPLIK SERTIFIKATLAW TEST TAPSÍRMALARÍ SPECIFIKACIYASÍ

Bul specifikaciya Ózbekstan Respublikası Ministrler Kabinetiniń mámleketlik mektepke shekemgi hám ulıwma orta bilimlendiriw shólkemleri pedagog kadrların kásiplik sertifikatlaw boyınsha mámleketlik xızmetlerdi kórsetiwdiń hákimshilik reglamentine muwapıq islep shıǵıldı. Hújjet qaraqalpaq (mámleketlik) tili pání muǵallimleriniń kásiplik bilim, kónlikpe hám kompetenciyların bahalaw ushın qollanılatuǵın test sınaqlarınıń mazmunı, strukturası hám bahalaw ólshemlerin belgileydi.

Specifikaciya test tapsırmalarınıń mazmunı, strukturası, bahalaw ólshemleri, test tapsırmalarınıń forması, kognitivlik dárejeleri hám de bahalaw procesin shólkemlestiriw tártibin belgilep beredi.

Bul hújjet test tapsırmaların islep shıǵıwda metodikalıq tiykar bolıp xızmet etedi hám bahalaw procesiniń ashıq-aydınlıǵı, ádilligi hám ilimiy tiykarlanganlıǵın támiyinlewge qaratılǵan.

I. Ulıwma principler

Bahalawdıń tiykarǵı maqseti qaraqalpaq (mámleketlik) tili pání muǵallimleriniń pán boyınsha teoriyalıq bilimleri, ámeliy kónlikpeleri, laboratoriyalıq jumıstı shólkemlestiriw kompetenciyası, qaraqalpaq (mámleketlik) tili pání bağdarında oqıtıw metodikası boyınsha bilimleri, pedagogikalıq sheberligi hám kásiplik kompetenciyların kompleksli bahalawdan ibarat. Bahalaw nátiyjeleri pedagog kadrlardı kásiplik sertifikatlaw procesinde qatar qabıl etiw ushın tiykar bolıp xızmet etedi.

II. Normativlik tiykarlar

1. Ózbekstan Respublikası Ministrler Kabinetiniń 2024-jıl 12-fevraldaǵı "Mámleketlik mektepke shekemgi hám ulıwma orta bilimlendiriw shólkemleri pedagog kadrların kásiplik sertifikatlaw boyınsha mámleketlik xızmetlerdi kórsetiwdiń hákimshilik reglamentin tastıyıqlaw haqqında"ǵı 87-sanlı qararı.

2. Ózbekstan Respublikası Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriw ministrliginiń 2026-jıl 3-iyuldegi "Mámleketlik mektepke shekemgi hám ulıwma orta bilimlendiriw shólkemleri pedagog kadrların kásiplik sertifikatlaw qadaǵalaw sınaǵın shólkemlestiriw hám ótkeriw haqqında"ǵı 233-sanlı buyırǵı.

III. Bahalaw qamtıwı

Qaraqalpaq (mámleketlik) tili pání muǵallimleri ushın qánigelik páninen 40, pedagogikalıq sheberlikten 10, jámi 50 test tapsırması usınıladı hám ulıwma test tapsırmasın orınlaw ushın ajratılǵan waqıt 120 minut etip belgilenedi. Bunda jabıq test tapsırmalarınan (bir durıs juwaptı talap etetuǵın (Y1), sáykeslendiriwdi talap etetuǵın (Y2) hám izbe-izlikti talap etetuǵın test tapsırmaları (Y3) paydalanıladı.

Qánigelik pánlerinen dúziletuǵın test tapsırmalarınǵın mazmun tarawı hám bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi tómendegi kestege sáwlelendirilgen.

IV. Test dúzilisi

Test sınaǵı qaraqalpaq (mámleketlik) tili pání baǵdarınıń tiykarǵı mazmun baǵdarların qamtıp aladı. Atap aytqanda, test tapsırmaları ulıwma oqıw sawatxanlıǵı, tilden ámeliy paydalanıw, ádebiy talqı, klassik janrdadıǵı tekst, qaraqalpaq (mámleketlik) tili pánin oqıtıw metodikası hám pedagogikalıq sheberlikke baylanıslı bilim hám kónlikpelerdi bahalawǵa qaratılǵan. Test tapsırmalarınǵın mazmunı ulıwma orta bilimlendiriwdiń mámleketlik bilimlendiriw standartları, ámeldegi oqıw baǵdarlamaları hám pán boyınsha metodikalıq talaplar tiykarında qalıplestiriledi.

Qánigelik pánlerinen dúziletuǵın test tapsırmalarınǵın mazmun tarawı hám bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi

1-keste

Mazmunı	Bilim hám kónlikpeler	Testler sanı
1. QARAQALPAQ TILI		
1.1. Tilden ámeliy paydalanıw		
Sóylew hám imla	– sóylew hám imladaǵı hár túrlilikti anıqlay alıw; – imlalıq jaqtan durıs jazılǵan sózlerdi anıqlay alıw; – bas háripler, túbir hám qosımtalar, qosılıp hám ajratıp jazıw, sıziqsha menen jazıw sıyaqlı imla qaǵıydaların biliw, paydalana alıw; – fonetikalıq ózgerisler (sesler arttırılıwı, almasıwı hám túsiwi)di ajrata alıw;	10
Puntuaciya	– jazıwda irkilis belgilerin (soraw, úndew, kóp noqat; útir, sıziqsha, qos noqat; noqatlı útir, qawıs, tırnaqsha) durıs qollana alıw;	6
Stilistika	– qosımtalardıń konteksttegi wazıypasın túsiniw, ajratıw hám durıs qollanıw; – sózlerdiń konteksttegi mánisi hám wazıypasın túsiniw, ajratıw hám durıs qollanıw;	6
1.2. Til teoriiyası hám lingvistikalıq tallaw		
Lingvistikalıq tallaw	– tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili fonetikalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili leksikalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili morfemalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili morfologiyalıq normaları tiykarında tallaw; – tekst (gáp)ti házirgi qaraqalpaq ádebiy tili sintaksislik normaları tiykarında tallaw;	14
2. ÁDEBIY OQÍW		
2.1. Ádebiy talqı		

Kórkem tekst talqlawı	– tekstten alınğan úzindiniń ulıwmalıq mazmunın túsiniw; – ashıq ayılmağan pikirler, ideyalardı ańlaw; – úzindi tiykarında obrazlarǵa táriyip beriw.	2
2.2. Klassik janrdagı tekst (35-soraw)		
Klassikalıq lirika talqlawı	– klassik janrdagı tekst mazmunın ańlaw.	2
jámi		40

Pedagogikalıq sheberlikten dúziletuǵın test tapsırmalarınń mazmun tarawı hám bahalanatuǵın bilim hám kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi

2-keste

1. PEDAGOGIKALÍQ SHEBERLIK		10
1.1. Ulıwma pedagogika	– pedagogika, didaktika, tárbiya hám jas psixologiyasınıń tiykarǵı túsiniqleri hám kategoriyları, pedagogikalıq kózqaraslar hám bilimlendiriw paradigmaları (dástúriy-konservativ, racionalistlik (bixevioristlik), fenomenologiyalıq (gumanistlik), texnokratlıq hám ezoterik) nı biliw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlay alıw; – pedagogikanıń principlerin (sanalıq hám belsendilik, kórgizbelilik, sistemalı hám turaqlılıq, ilimiylık, teoriya hám ámeliyat birliǵi hám basqalar) biliw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tanlay alıw; – tárbiya hám onıń túrlerin biliw, bir-birinen parıqlay alıw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlay alıw; – sabaq hám onıń túrleri (jańa bilim beriw sabaǵı, bekkemlew sabaǵı, tákirarlaw hám ulıwmalastırıw sabaǵı, -baqlaw (tekseriw) sabaǵı, aralas sabaq; bayanat sabaǵı, sáwbetlesiw sabaǵı, ámeliy sabaq, laboratoriya sabaǵı, óz betinshe jumıs sabaǵı; dástúriy sabaq, dástúriy emes sabaq hám basqalar) nı biliw, sabaqtı rejelestiriw, shólkemlestiriw hám klasstı basqarıw kózqarasların anıq jaǵdaylarda qollana alıw, bilimlendiriw procesin joybarlaw hám basqarıw, mashqalalı jaǵdayda durıs qarar qabil etiw, jumısın monitoring etiw; – klass basshısınıń huqıq hám minnetlemelerin biliw, klass hújjetleri menen isley alıw, olardı júrgiziwde durıs izbe-izlikke ámel etiw, klass jámaátin durıs qalıplestiriw, sóylesiwde pedagogikalıq etika qaǵıydalarına ámel etiw, ata-analar menen birge islesiwdiń nátiyjeli formaların tańlaw, mashqalalı jaǵdayda eń maqul strategiyalıq kózqarastı qollanıw; – pedagogikalıq etika, sóylew, texnika, dóretiwshilik, pedagogikalıq ádep, bilimdarlıq/kompetenciya, qarım-qatnas mádeniyatı, takt/náziklik, kreativlik, refleksiya hám kásiplik ósiw tiykarların bilwi hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlay alıw; – pedagogikalıq qábilet hám onıń túrleri (didaktikalıq qábilet, akademiyalıq qábilet, perceptiv-pedagogikalıq qábilet, sóylew mádeniyatı, bahalaw mádeniyatı, texnologiyalıq mádeniyat, shólkemlestiriw qábileti, kommunikativ qábilet, avtoritar qábilet hám basqalar) di biliw hám konkret jaǵdaylarda qollay alıw, – bilim beriw texnologiyaları (joybarǵa tiykarlangan bilim beriw, mashqalalı bilim beriw, birgelikte bilim beriw, evristikalıq bilim beriw, shaxsqa baǵdarlangan bilim beriw, interaktiv bilim beriw, differencial bilim beriw, integral bilim beriw, oyınlı bilim beriw, inklyuziv bilim beriw hám basqalar) n biliw hám jaǵdaylarǵa sáykesin tanlay alıw; – pán mazmunı tarawın oqıtıw qatnasların, metodikası hám texnologiyaların biliw;	10

	– pán tarawın oqıtıw usılları hám metodların parıqlaw hám berilgen jaǵdayǵa sáykesin tańlaw; – pán tarawın oqıtıw boyınsha berilgen bilimlendiriw jaǵdayına baylanıslı qabıl etilgen qararlarǵa baha beriw.	
--	---	--

Kognitivlik kónlikpelerdiń bólistiriliwi

3-keste

T/r	Kognitivlik dáreje	Túsindirmesi	Test sanı
1	Biliw	Pánge tiyisli tiykarǵı dáliller, nızamlar, anıqlamalar, formula hám hádiyselerdi yadtan biliw, tanıw, eske túsiriw.	22
2	Qollaw	Dálil hám nızamlardı tanıw jaǵdaylarda qollanıw, esap-kitap islew, grafik/diagrammanı analizlew.	23
3	Pikirlew	Biytanıw jaǵdayda qollanıw, analiz-sintez, sebep-nátıyje baylanısı, túsindiriw, bahalaw.	5

V. Bahalaw ólshemi

Test tapsırıwshınıń ulıwma nátiyjesi hárbir test tapsırmasına berilgen ballar jıyındısı tiykarında anıqlanadı. Hárbir durıs juwap ushın **2 ball**, nadurıs juwap ushın **0 ball** beriledi. Test sınaǵınıń eń joqarı nátiyjesi 100 baldı quraydı.

VI. Imtixan tártibi

Qadaǵan etilgen qurallar: imtixan waqtında mobil telefon, smart saat, planshet yamasa elektron esletpelerden paydalanıw qatań qadaǵan etiledi.

Ádep-ikramlılıq hám tártip: nusqa kóshiriw, járdem soraw yamasa járdem beriw, imtixan waqtında sóylesiw, ruqsatsız shıǵıw sıyaqlı jaǵdaylar qadaǵan etiledi.

Baqlawshı qaǵıydabuzarlıqtı anıqlaǵanda, onı rásmiylestirip, tıńlawshını testten shetletedi hám nátiyjesi biykarlanadı.

VII. Usınis etiletuǵın tiykargı ádebiyatlar

Qaraqalpaq tili

1. 2-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. G.X.Jumasheva. – Nókis: “Bilim”, 2019.
2. 3-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. G.X.Jumasheva. – Nókis: “Bilim”, 2019.
3. 4-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. I.Pirimjarova, A.Nauruzbaeva, A.Embergenova. – Nókis, “Bilim”, 2019.
4. 5-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. A.Dáwletov, Z.Ayjanova, G.Dáwletova, X.Atabaev. – Nókis, “Bilim”, 2019.
5. 6-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. A.Dawletov, A.Nauruzbaeva, A.Ótemisov, Z.Ayjanova. – Nókis, “Bilim”, 2019.
6. 7-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. M.Dawletov, A.Abdiev, G.Abishov, A.Dawletova. – Nókis, “Bilim”, 2019.
7. 8-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. M.Dáwletov, Sh.Allaniyazova, D.Seytqasimov, A.Dawletova. – Nókis, “Bilim”, 2019.
8. 9-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. A.Bekbergenov, G.Mámбетnazarova, Q.Bekbergenov, A.Reypnazarov, J.Uspanova. – Nókis, “Bilim”, 2019.
9. 10-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Sh.Abdinazimov, A.Abdiev, J.Táńırbergenov. – Nókis, “Qaraqalpaqstan”, 2019.
10. 11-klass. Qaraqalpaq tili sabaqlıǵı. Z.Ismaylova, B.Turımbetov, A.Dawletova. – Nókis, “Qaraqalpaqstan”, 2019.

VIII. Pedagogikalıq sheberlik hám kásip standartları boyınsha derekler

1. Mavlonova R.A., Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2018. – 528 b.
2. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik, – Toshkent: “Bayoz” nashriyoti, 2025. – 504 b.
3. Tolipov O‘., Ro‘ziyeva D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: “Innovatsiya-ziyo” nashriyoti, 2019. – 276 b.
4. Sh. Abdiraimov v.b. Ta’limda baholash va monitoring asoslari. O‘quv-uslubiy qo‘llanma. – Toshkent, TDYU nashriyoti, 2026. – 208 bet.

Esletpe: test tapsırmaları mazmunı usınis etilgen ádebiyatlarda sáwlelengen mazmun, princip hám kózqaraslar menen sáykeslendiriledi, biraq test tapsırmaları tikkeley dereklerden alınbaydı. Sınaqqa tayarlıq kóriw procesinde usınis etilgen ádebiyatlar eslep qalıw deregi sıpatında xızmet etiwden góre, ulıwma kásiplik tayarlıqtı bekkemlewge qaratılǵan.